

Innkalling til møte i Teknologirådet

Tid: 13. juni 2025, kl. 1000-1500

Sted: Kongens gate 14, Oslo

Til stede: Sverre Gotaas, Siri Bromander, Kari Dyb, Kari Forthun (digitalt), Morten Goodwin, Bjørn Kjærland Haugland (digitalt), Aris Kaloudis, Hedvig Moe, Marthe Moengen (digitalt), Magnus Stavik Rønning, Solveig Steinsland, Tomas Tømmerås, Siri Vasshaug (digitalt), Anne Cathrin Østebø

Fraværende: Kristin Vinje

Fra sekretariatet: Tore Tennøe, Sjur Hamre, Hanne Sofie Lindahl, Ellen Strålberg, Jonas Wettre, Ingvild Østraat

Dagsorden:

Vedtakssaker

V-sak 09.25 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

V-sak 10.25 Godkjenning av referat fra møte april 2025

Referatet ble godkjent

V-sak 11.25 Nytt prosjekt: Digital suverenitet

Prosjektforslaget om digital suverenitet ble fremmet som en mulig prosjektidé til diskusjon i rådsmøtet i april. Tilbakemeldingen var at forslaget var interessant, men ikke spisset nok.

Prosjektleder Jonas Wettre orienterte ut fra forhåndsutsendt prosjektforslag. Sekretariatet foreslår å bruke prosjektet om ressursbruk i datasenternæringen som utgangspunkt for å vurdere digital autonomi og suverenitet. En sentral oppgave blir å vurdere politiske tiltak for å sikre kontroll og autonomi over infrastrukturen for datalagring- og behandling i Norge. Vi vil også vurdere hvilke følger ny politikk i EU, USA og globalt kan få for Norge. Rådet var positive til denne løsningen og vedtok prosjektet slik det var beskrevet i notatet.

V-sak 12.25 Nytt prosjekt: Kunstig nærhet

Hanne Sofie Lindahl orienterte om prosjektforslaget om kunstig nærhet ut fra forhåndsutsendt prosjektbeskrivelse. Chatboter utstyrt med generativ kunstig intelligens har blitt mer menneskelignende, og er ikke bare nyttige verktøy, men blir også stadig bedre til å simulere nærhet, empati og følelser. Mange kan ha nytte av å knytte nære bånd til KI-boter som kan fungere som venn, terapeut og rådgiver, men

utviklingen innebærer også risiko for nye avhengighetsmønstre, skjult påvirkning og følelsesmessig manipulasjon. En annen utfordring er at nære KI-relasjoner fører til økt deling av intime detaljer og persondata med store teknologiselskaper.

Prosjektet vil belyse hvordan den neste bølgen av nærgående teknologi påvirker mennesker og samfunn, og identifisere etiske dilemma og politiske veivalg. Prosjektet vil knytte til seg en egen ekspertgruppe og tar sikte på å gjennomføre lekfolksinvolvering. Prosjektet ble vedtatt av rådet.

Drøftingssaker

D-sak 08.25 Ny rapport: Kunstig intelligens i offentlige tjenester

Ellen Strålberg orienterte om prosjektet som ble startet høsten 2024, hva som er gjort, og om [prosjektrapporten](#) som er ferdig med å bli publisert. I prosjektet har Teknologirådet engasjert 26 innbyggere i en diskusjon om bruk av kunstig intelligens i innbyggertjenester fra det offentlige, og bedt om deres råd til politikerne.

Som utgangspunkt for diskusjonene hadde sekretariatet utarbeidet tre mini-scenarier som beskriver hvordan KI kan brukes i tenkte, fremtidige offentlige tjenester innen henholdsvis barselsoppfølging, persontilpasset terapi og forutseende tiltak mot utenforskap. De tre casene tar utgangspunkt i Teknologirådets tidligere rapport [Denne gangen er det personlig](#), som beskriver tre grunnleggende måter offentlige tjenester kan endres på; gjøre innbyggerne mer deltakende i egne tjenester, tilpasse tjenester til den enkeltes behov og livssituasjon, og forutse problemer før de oppstår og sette inn målrettede tiltak. Diskusjonene ble gjennomført i fem grupper, hver med en moderator fra Teknologirådet. Deltakerne svarte i tillegg på en spørreundersøkelse om temaet og kom med innspill til myndighetene.

D-sak 09.25 Norsk romvirksomhet i en ny sikkerhetspolitisk situasjon

Norge har en voksende romindustri, verdens største kommersielle antennepark på Svalbard, og utskyttingsbaser på Andøya. Samtidig er omgivelsene i endring. På bare to år har antall satellitter i bane rundt jorda doblet seg, de fleste i regi av kommersielle aktører som Elon Musks SpaceX.

Romvirksomheten har blitt en forutsetning for kommunikasjon, navigasjon, tidsbestemmelse og jordobservasjon – og for krigføringen i Ukraina. Rommet dermed også blitt en ny arena for stormaktrivalisering og sikkerhetspolitikk. I Europa satses det nå stort i form av satellittsatsingen Secure Connectivity, opprettelsen av et indre europeisk marked og en ny europeisk romlov. Hvordan skal Norge posisjonere seg – og hva skal være innholdet i [den nye romstrategien som nylig ble bestilt av Stortinget](#)?

Dette var tema for et [møte i Stortingets teknogruppe](#) den 8. mai, og prosjektleder Hanne Sofie Lindahl og Ole Morten Olsen, direktør for næringsutvikling og innovasjon ved Norsk Romsenter, fulgte opp med presentasjon av et område og problemstillinger som kan være interessante for Teknologirådets arbeid på flere felt.

Lindahl orienterte om at sekretariatet tar sikte på å publisere et [saken forklart-notat](#) om temaet før sommerferien, og gjennomføre et nettmøte tidlig på høsten.

D-sak 10.25 Bruk av KI i Teknologirådets arbeid

Ellen Strålberg presenterte arbeidet med bruk av generativ kunstig intelligens i Teknologirådets eget arbeid. Generativ kunstig intelligens er interessant for rådet på to måter: Vårt mandat er å vurdere ny teknologi som KI og gi uavhengige råd om utfordringer og muligheter til Stortinget og andre myndigheter. Samtidig er Teknologirådet en kunnskapsvirksomhet som må vurdere hvordan en den kraftige teknologien kan brukes for å forbedre arbeidet.

I dette prosjektet tester sekretariatet hvordan generativ KI kan brukes i eget arbeid med teknologivurderinger. Vi utforsker egnede bruksområder og vurderer etiske dilemmaer og risiko, med en åpen og utforskende tilnærming til hvordan vi eksperimenterer med KI-verktøy. Resultater fra første fase av prosjektet ble presentert på en internasjonal konferanse i Wien i juni, og en [ny fase](#) med testing startes opp i august.

D-sak 11.25 Rådets hjørne: Solveig Steinsland og Magnus Stavik Rønning

I Rådets hjørne deler medlemmer av Teknologirådet innsikter og temaer de brenner for og som kan være aktuelle for Teknologirådets arbeid.

Solveig Steinsland er kybernetiker og leder for digitalisering i Vianode, en produsent av anodematerialer til elbilbatterier. Hun har tidligere erfaring fra Elkem, Saint-Gobain og GE Healthcare og dessuten bidratt i Forskningsrådets porteføljestyre for muliggjørende teknologier, Eydeklyngen og Prosess 21. Vianode er i oppstarten med fabrikk på Herøya, der anodematerialet kan produseres med 90 % lavere CO₂-utslipp. Den nye fabrikken vil bli verdens mest effektive for produksjon av anodegrafitt til batterier. Solveig jobber for tiden med digitalisering av prosesser til en ny gigafabrikk i Nord-Amerika, og hun pekte på at bruk av KI er viktig for konkurransekraften. Fabrikken vil generere datastrømmer på linje med de største oljeplattformene.

Magnus Stavik Rønning er utdannet innen filosofi og matematikk fra Universitetet i Oslo, har et doktorgradsprosjekt innen kunstig intelligens og etikk ved UiA og jobber som rådgiver i DNB med dataetikk og personvern. Han påpeker at KI-etikk er delvis overlappende med dataetikk. Når det gjelder KI i bank og finans, er det lav risikovilje – og lav toleranse for feil. Dagens strukturer er laget for at det er mennesker som har roller og ansvar – hvordan kan dette automatiseres? Samtidig blir svindel mer og mer sofistikert med KI, og dette er en stor utfordring.

Orienteringssaker

O-sak 03.25 Pågående prosjekter og kommunikasjon

Det ble orientert ut fra utsendte statusrapporter, og Tore Tennøe orienterte særskilt om EPTAs direktørmøte i Loire i mai, og at temaet for høstens felles rapport og konferanse blir «transition of the energy mix».

O-sak 04.25 Dato og sted for kommende rådsmøter

Det legges opp til et digitalt møte i september, og et møte med én overnatting i november.